

**Pesticide
Action
Network**
Netherlands

Utrecht, 07 Juli 2020

Betreft: Rapport Gezondheidsraad

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Mevrouw Schouten
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Geachte Mevrouw de Minister,
met instemming hebben wij het rapport van de Gezondheidsraad (Vervolgadvies gewasbescherming en omwonenden) gelezen. Wij stellen vast dat grote verbeteringen nodig zijn om mens en milieu te vrijwaren van de risico's van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Onderstaand doen wij u voorstellen op basis van de 5 belangrijkste punten uit het advies en gaan tevens in op uw reactie op het advies (brief Tweede Kamer van 30 Juni):

- Een verminderde afhankelijkheid van synthetische bestrijdingsmiddelen (Gezondheidsraad)

Wij stellen vast dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen op een hoog onaanvaardbaar niveau ligt en dat er van een begin van een vermindering van de onafhankelijkheid geen sprake is. Het roer moet 180 graden om! Uw toekomstvisie gewasbescherming 2030 uit 2019 wekt daarbij weinig vertrouwen¹. De nadruk ligt in die visie op sterke rassen die door genetische manipulatie moeten worden verkregen en op behoud van een breed pakket van synthetische bestrijdingsmiddelen. Deze visie staat haaks op de plannen die nu in Brussel worden gepresenteerd waarbij niet-chemische methoden de chemie dient te vervangen. Wij stellen voor dat u de synthetische bestrijdingsmiddelen geheel uitfaseert, -50% minder toxische druk zowel op mens als op het milieu in 2028 en 100% in 2035. Er zijn voldoende alternatieven, nu al, en de agrariërs kennen ze ook goed zoals het PBL in haar tussenevaluatie vaststelde. Stapsgewijs de herbiciden uitfaseren en vervangen door mechanische onkruidbestrijding, vervolgens de fungiciden uitfaseren en vervangen door al jaren beschikbare resistente rassen, etc. Dat zal niet vanzelf gaan. Dat kan alleen met regelgeving (reductie doelen per gewas) waardoor ook de achterblijvers zullen meegaan, en subsidie (GLB) voor de koplopers. Wij stellen voor dat de

¹

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/04/16/toekomstvisie-gewasbescherming-2030-naar-weerbare-planten-en-teeltsystemen>

voedselketen voor de handhaving van de regels verantwoordelijk wordt gemaakt, onder meer via jaarlijkse rapportage van de reductie. Een belasting op het gebruik van bestrijdingsmiddelen (om de externe kosten te calculeren) is ook een goed middel voor verduurzaming.

Ook de Europese Commissie heeft in zijn “boer tot bord” strategie van 20 mei 2020, duidelijk aangegeven dat de afhankelijkheid van o.a. pesticiden en antimicrobiële stoffen dringend moeten worden aangepakt en de biologische landbouw moet worden aangejaagd. Tot nu toe heeft Nederland een beleid waarbij de voordelen van biologische landbouw voor de gezondheid en de natuur genegeerd of ontkend worden. Wij stellen voor dat deze vorm van landbouw actief en intensief ondersteund en gepromoot wordt. In uw brief van 30 Juni stelt u dat het kabinet een “fundamentele omslag heeft neergezet”, maar wij zien alleen ‘business as usual’.

- Gebruik van bestrijdingsmiddelen monitoren per perceel (Gezondheidsraad)

Dit voorstel is een absolute basisvereiste voor het vorige punt, de reductie en uitfasering van bestrijdingsmiddelen. Wij stellen voor dat elke agrariër per perceel en gewas het gebruik van bestrijdingsmiddelen registreert en dat deze gegevens in een publiekelijk toegankelijk database worden opgenomen. Op basis van deze data kan de top-10% beloond worden met GLB-gelden en kunnen de achterblijvers worden gedwongen zich aan te passen.

In uw brief van 30 Juni zegt u dit advies te onderschrijven, maar komt u niet met concrete maatregelen om het gebruik per perceel te monitoren.

- De ongewenstheid van blootstelling als uitgangspunt nemen (Gezondheidsraad)

De Gezondheidsraad wil met het oog op de bestaande risico's van blootstelling aan bestrijdingsmiddelen het voorzorgsprincipe als uitgangspunt voor beleid nemen. Wij juichen dit toe. De bestaande veiligheidstesten voor bestrijdingsmiddelen zijn zeer beperkt (er zijn oa. geen neurologische testen verplicht) en voornamelijk gericht op de effecten van hoge dosis van het gif. In veiligheidstesten worden chronische effecten op niet-doelorganismen en de daaruit resulterende effecten op de biodiversiteit onvoldoende of niet onderzocht. De cocktails waar iedere Nederlander aan is blootgesteld, brengen onbekende risico's met zich mee. De overheid moet veiligheid garanderen en dit kan alleen met nul-blootstelling. Wij roepen u op nul-blootstelling als uitgangspunt te nemen van uw beleid. Dit betekent dat omwonenden niet mogen worden blootgesteld, ook niet aan dosis beneden de gezondheid standaarden op basis van die zeer beperkte testen. Dit betekent ook dat consumenten niet blootgesteld mogen worden via het voedsel en dat de retail de wettelijke eis krijgt naar nul-residu toe te werken in een aantal jaren.

Ook het Ctgb dient dit als uitgangspunt te nemen bij nationale besluiten en niet tevreden te zijn met risiconormen.

In uw brief van 30 Juni staan enkele algemeenheden over het voorzorgsbeginsel en negeert u het advies om de ongewenstheid van blootstelling als uitgangspunt te nemen geheel.

- Invoering allocatie factor (Gezondheidsraad)

Al meer dan 15 jaar geleden heeft de politiek bepaald dat mens en dier beschermd moeten worden tegen cocktail effecten van bestrijdingsmiddelen (reg. 306/2005). Nog steeds is dit niet gebeurd. Eindeloze studies om de precieze effecten van cocktails te leren kennen, hebben niet veel opgeleverd. Er bestaan miljoenen verschillende cocktails en onderzoek is dus ook gewoonweg ondoenlijk. De gezondheidkundige normen die nu worden afgeleid gaan uit van blootstelling aan één stof en dan ook nog onder ideale omstandigheden. Dat is niet conform de realiteit waarin we worden blootgesteld aan vele chemische stoffen tegelijkertijd. Vandaar dat blootstelling tot aan de norm niet altijd voldoende bescherming biedt. De Gezondheidsraad pleit daarom voor invoering van een allocatiefactor (een onzekerheidsfactor), waarbij de werkelijke blootstelling aan één stof slechts een deel van de norm mag opvullen, zodat er voldoende ruimte blijft voor blootstelling aan andere stoffen.

Terecht dat de Gezondheidsraad een allocatie factor (een onzekerheidsfactor) voorstelt. Diverse EU landen (AT, BG, DK, FR, NO, IT, SK, DE) steunen inmiddels het voorstel om een allocatie factor in te voeren. Bescherming van mens en dier is cruciaal. Wij roepen u op een dergelijke factor (bijv. 10) in te voeren in het risicobeleid, en daarvoor het Ctgb een aanwijzing te geven.

In uw brief van 30 Juni reageert u niet op het advies een allocatiefactor in te stellen.

- Noodzaak biomonitoring (Gezondheidsraad)

Biomonitoring kan laten zien of mens en milieu er daadwerkelijk op vooruit gaan zodra het beleid voor de uitfasering van bestrijdingsmiddelen is gestart. Monitoren van water, lucht, bodem, plant, dier, mens (haar, bloed, urine, etc.) zou een aantal locaties met zwaar bespoten regio's kunnen vergelijken met locaties met weinig of geen bespuitingen. Om een nul-blootstelling te bereiken zullen de resultaten van een breed opgezette monitoring van de leefomgeving tevens inzicht geven welke stoffen het eerste in aanmerking komen voor een uitfasering in 2028 (degene die tot blootstelling buiten het perceel aanleiding geven), gevolgd door een uitfasering van alle synthetische bestrijdingsmiddelen in 2035.

In uw brief van 30 Juni zegt u slechts dat het kabinet het idee zal bestuderen.

Wij hopen dat u rekening wilt houden met onze voorstellen als u het rapport van de Gezondheidsraad bespreekt in de Tweede Kamer en we zien uit naar uw reactie,

Hoogachtend,
PAN Nederland

M. Mantingh (voorzitter).